

Пољопривредне
саветодавне и
стручне службе
Републике Србије

The Republic of Serbia
Ministry of Agriculture,
forestry and water management

Република Србија
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача за територију Републике Србије без АП Војводине

Модул 17: ПРОИЗВОДЊА ПОВРЋА НА ОТВОРЕНОМ ПОЉУ: АГРОТЕХНИЧКИ И
ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Др Вукашин Поповић, Научни сарадник
Институт за ратарство и повртарство
Институт од националног значаја за Р. Србију

www.ifvcns.rs

www.nsseme.com

vukasin.popovic@ifvcns.ns.ac.rs

Анализа тренутног стања и потенцијала производње поврћа на отвореном у Србији

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

УВОД И ЦИЉ ПРЕДАВАЊА

Анализа актуелног стања повртарске производње на отвореном

Производни и економски изазови

Идентификација развојних потенцијала

Улога ПССС у модернизацији производње

Предлог мера за унапређење

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ЗНАЧАЈ ПРОИЗВОДЊЕ ПОВРЋА У СРБИЈИ

Најинтензивнија грана биљне производње

Висока економска вредност по јединици површине

Важна улога у обезбеђивању прехранбене сигурности

Потенцијал за извоз свежег и прерађеног поврћа

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОВРТАРСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ

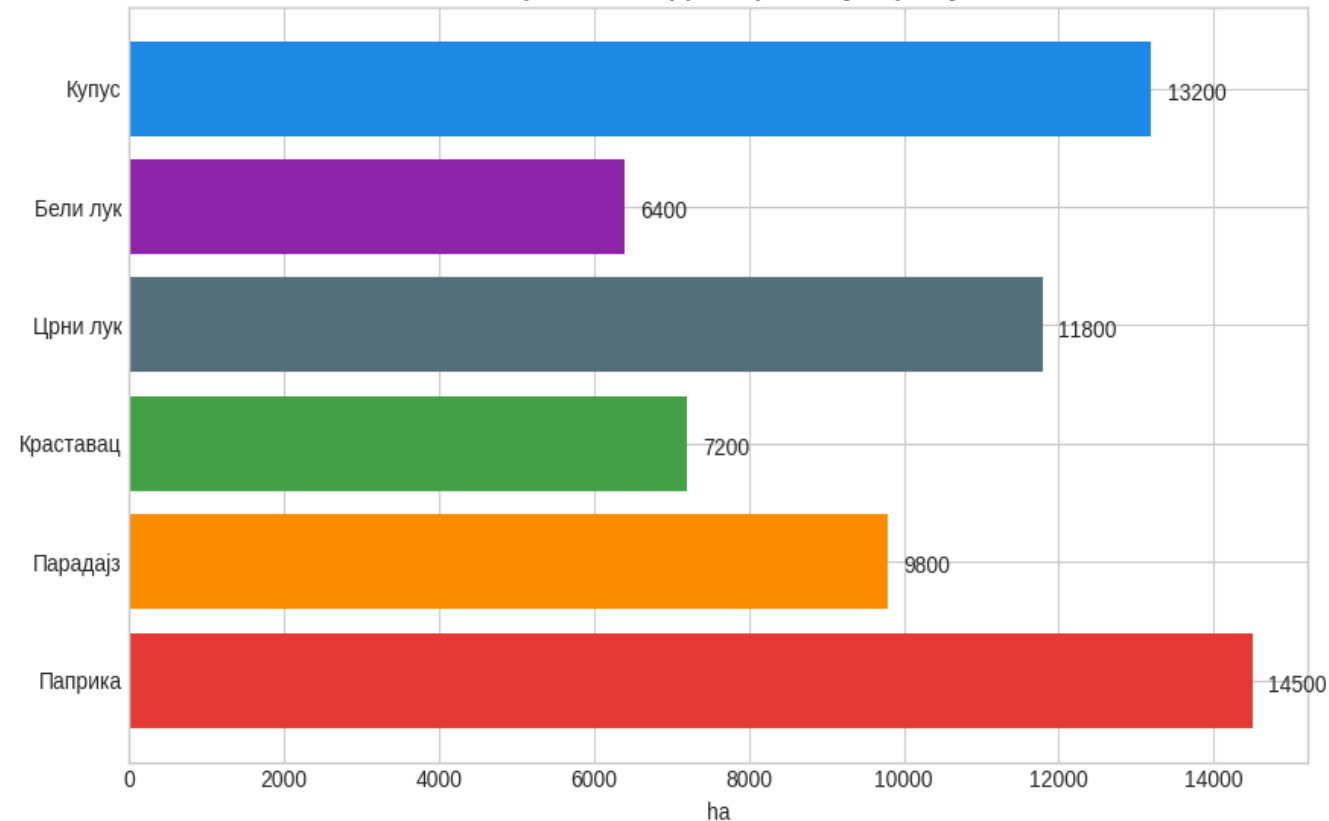
Висока потреба за радном снагом

Осетљивост на климатске услове

Захтевна агротехника

Високи производни трошкови

Површине под поврћем у Србији

Извор: www.stat.gov.rs

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

АГРОЕКОЛОШКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ СРБИЈЕ

Позитивни фактори:

Плодна земљишта

Повољна клима и географски
положај

Традиција производње

Ограничавајући фактори:

Екстремне температуре и неравномерна
расподела падавина

Недовољно развијен систем за
наводњавање

Уситњеност поседа

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

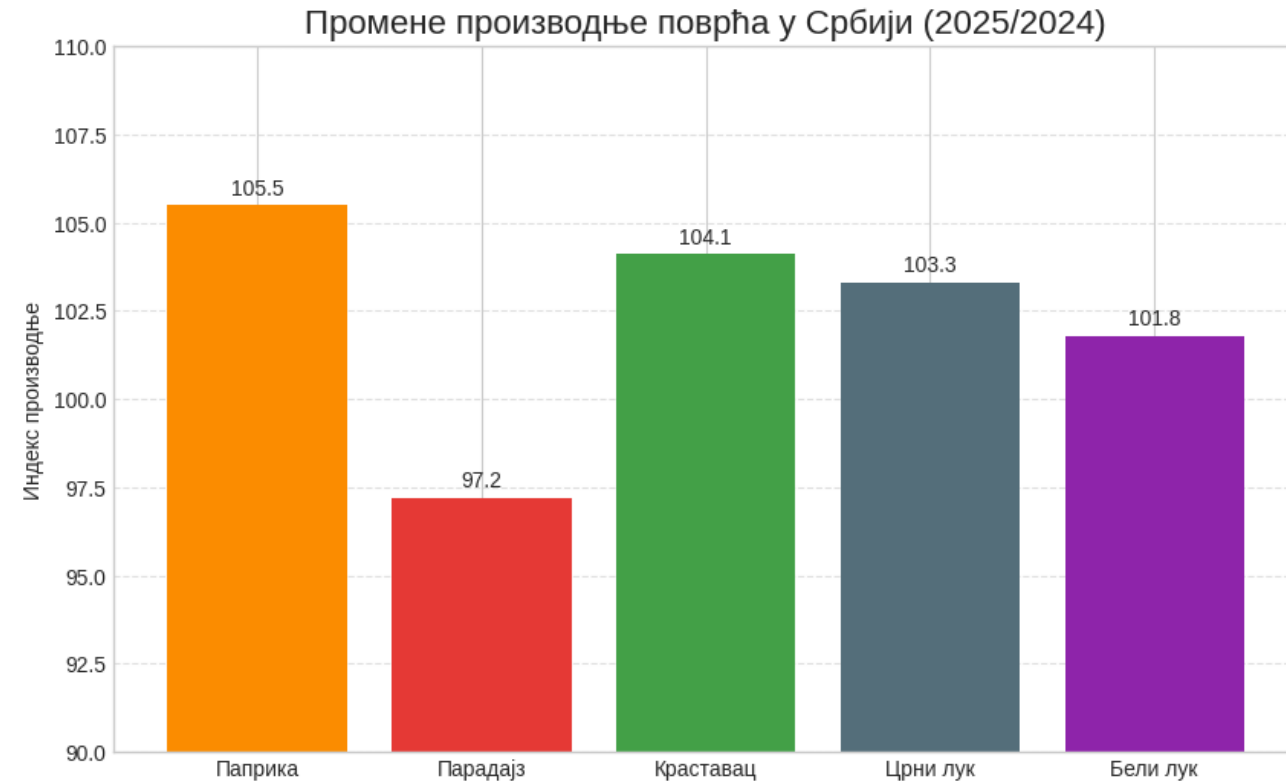
СТРУКТУРА ПРОИЗВОДЊЕ ПОВРЋА

Регионална заступљеност:

Војводина – црни лук, бели лук, купус,
паприка

Шумадија и Западна Србија – купус,
пасуљ, паприка, бели лук

Јужна и Источна Србија – паприка,
парадајз, краставц, црни лук

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

СТРУКТУРА ГАЗДИНСТВА

Карактеристике:

Доминација малих и средњих

Низак степен специјализације

Ограничено удруживање

Неуједначена техничка опремљеност

Проблеми:

Старење пољопривредног становништва

Недостатак сезонске радне снаге

Ограничен приступ инвестицијама

Недовољна едукација

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

САВРЕМЕНИ ТЕХНОЛОШКИ ТРЕНДОВИ

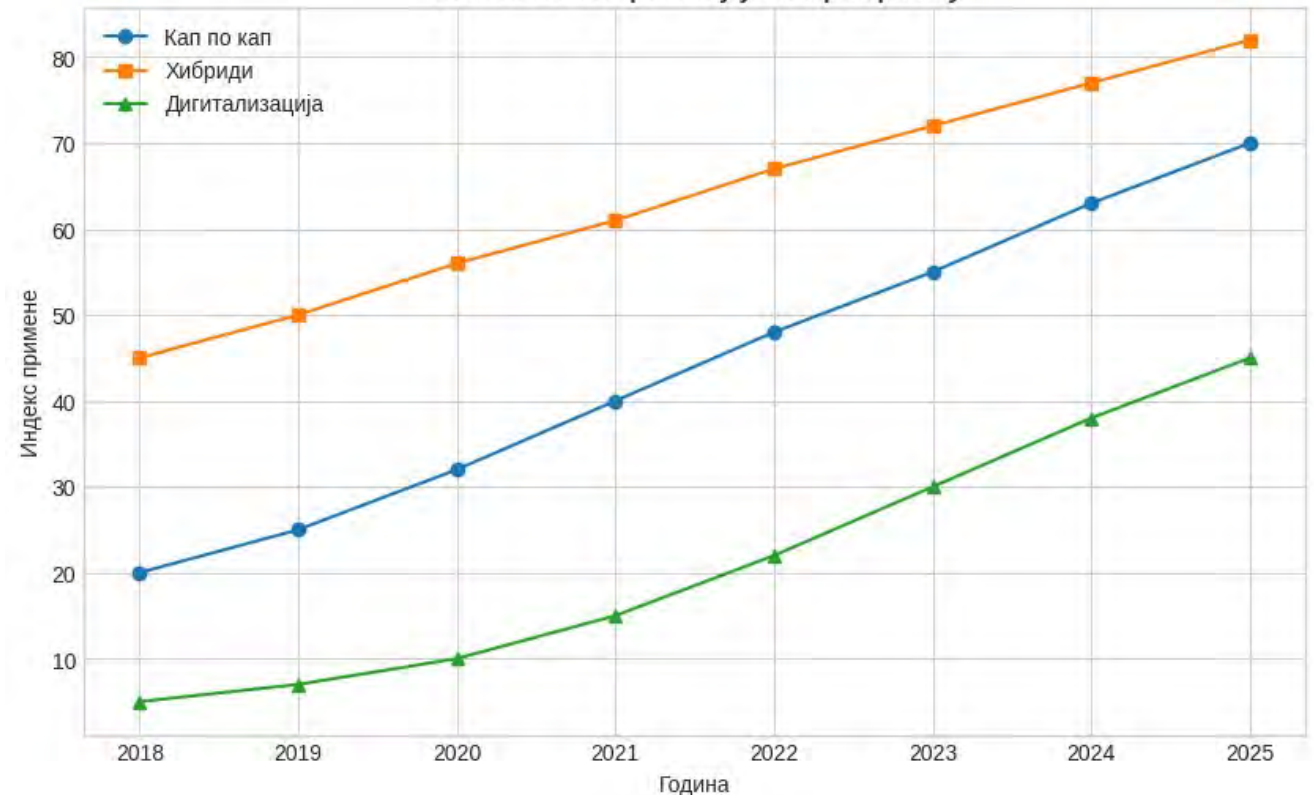
Карактеристике:

- * Примена хибридних генотипова
- * Систем „кап по кап“
- * Механизација
- * Дигитализација производње
- * Прецизна пољопривреда

Ограничења:

- * Недовољна анализа земљишта
- * Неуједначена примена агротехнике
- * Ограничена примена прецизне пољопривреде

Технолошки развој у повртарству

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

НАВОДЊАВАЊЕ

Ефекти примене:

Виши и стабилнији приноси

Бољи квалитет производа

Мањи ризик од суше

Рационалније коришћење ресурса

Ограничења:

Високи трошкови улагања

Недовољна инфраструктура

Мали проценат наводњаваних површина

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Ризици:

- * Суше
- * Топлотни таласи
- * Град
- * Екстремне падавине
- * Нови проузроковачи болести и штеточине

Последице:

- * Смањење принос
- * Пад квалитета
- * Већи производни трошкови

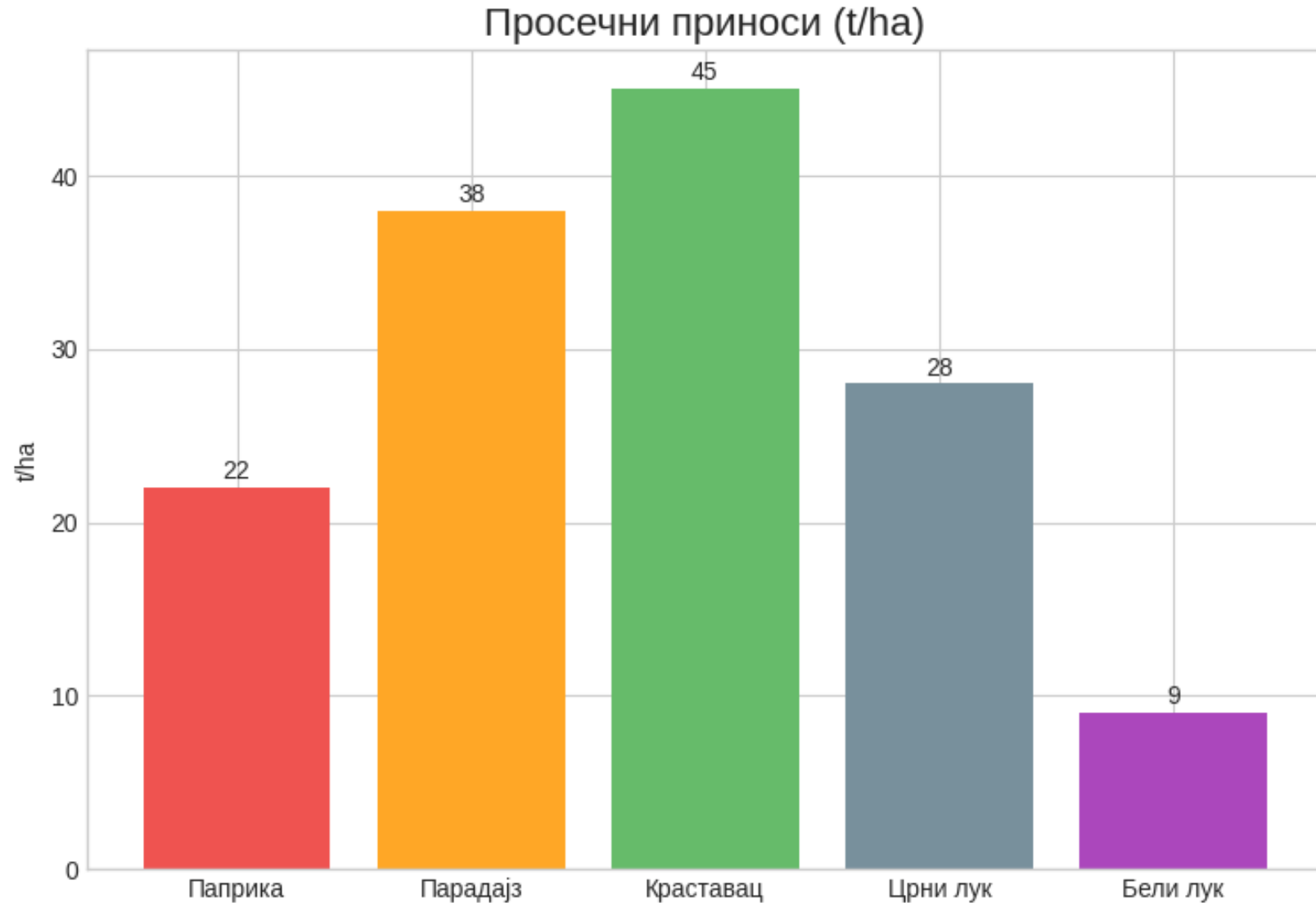
Неке од мера адаптације:

- * Наводњавање
- * Малчирање
- * Отпорни генотипови
- * Правилан плодоред
- * Употреба сертификованог семена

ПРОСЕЧНИ ПРИНОСИ ПОВРТАРСКИХ БИЉНИХ ВРСТА

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

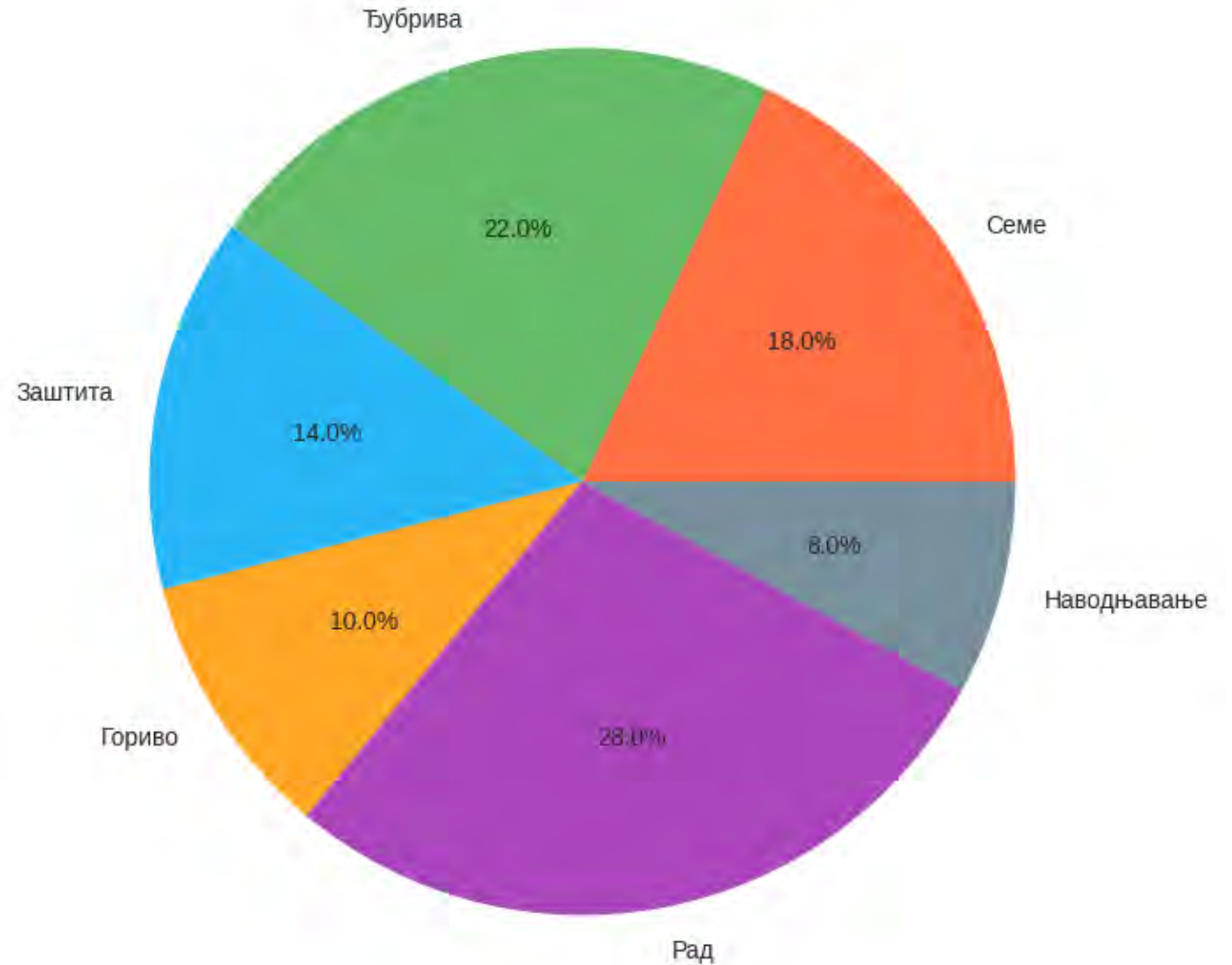
Извор: www.stat.gov.rs

ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ ПРОИЗВОДЊЕ

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Структура трошкова производње

ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА ПРОИЗВОДЊЕ

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ПРИМЕРИ ЗА

Паприку:

- * Трошкови: 5.500 €
- * Приход: 16.500 €
- * Потенцијална добит: 11.000 €

Краставац:

- * Трошкови: 6.200 €
- * Приход: 24.750 €
- * Потенцијална добит: 18.550 €

Црни лук:

- * Трошкови: 4.800 €
- * Приход: 9.800 €
- * Потенцијална добит: 5.000 €

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ПРОБЛЕМИ ПЛАСМАНА

И то:

Недовољно организован откуп

Осцилације цена

Недостатак складишних капацитета

Неуједначен квалитет производа

Слаба преговарачка позиција произвођача

Нека од могућих решења:

Развој задруга

Удруживање произвођача

Развој кратких ланаца снабдевања

Увођење стандарда квалитета

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ИЗВОЗНИ ПОТЕНЦИЈАЛ

Производи са потенцијалом извоза:

Паприка

Краставац

Црни лук

Бели лук

Прерађено поврће

Али има ограничења у виду:

Неуједначен квалитет

Недовољне количине и сертификација

Недостатак континуитета у снабдевању

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

Савремена технологија у виду примене:

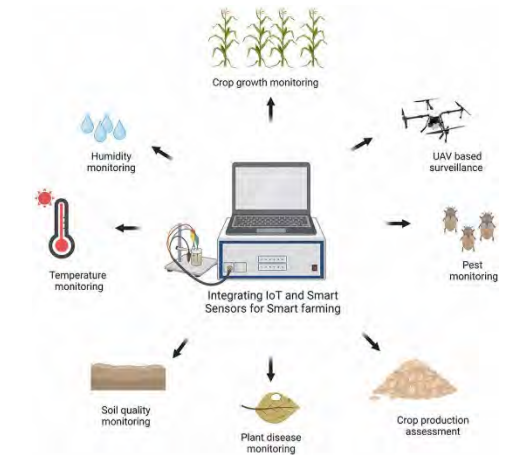
Сензора влаге

Аутоматизације наводњавања

Дронова

GIS и GPS система

Технологија променљиве примене – VRT

Предности:

Рационалнија употреба ресурса

Смањење трошкова

Повећање приноса и квалитета

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

УЛОГА И ЗНАЧАЈ ПССС

Активности у:

Едукацији произвођача

Демонстрационим огледима

Технолошким препорукама

Економским анализама

У примени стандарда

Приоритети:

Пренос иновација на произвођаче

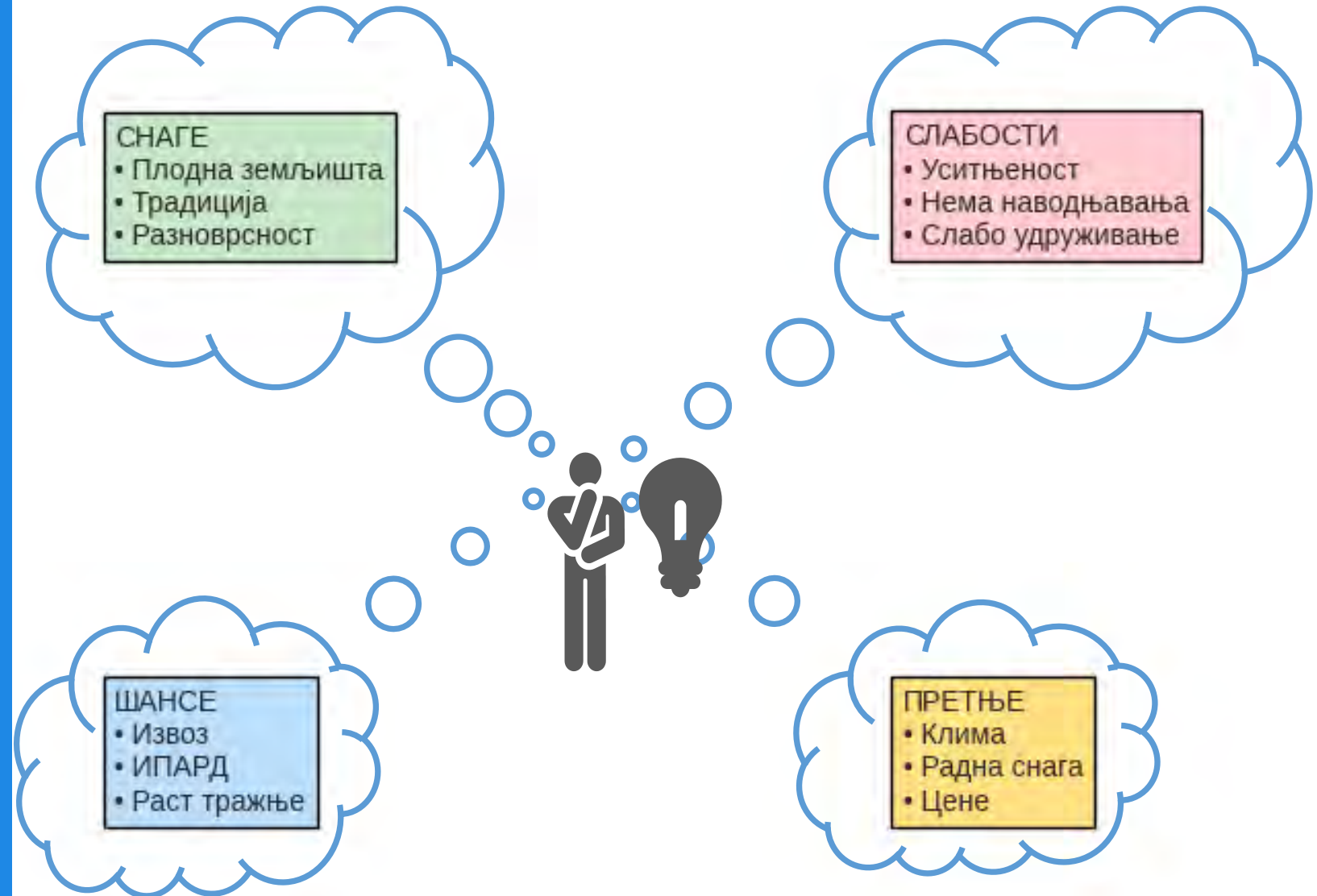
Климатски паметна пољопривреда

Подршка младим произвођачима

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

SWOT АНАЛИЗА

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ

Производна страна:

Ширење система за наводњавање

Савремена механизација

Прецизна пољопривреда

Организациони сегмент:

Јачање задруга

Развој уговорене производње

Формирање логистичких центара

Институционални аспект:

Већа подршка инвестицијама

Континуирана едукација

Јачање саветодавног рада

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ЗАКЉУЧАК

Р. Србија има значајне потенцијале за развој повртарства на отвореном

Главни изазови: Климатске промене, тржиште, радна снага и наводњавање

Неопходна дигитализација и модернизација

ПССС имају стратешку улогу у преносу знања

Будући развој мора бити заснован на одрживости и конкурентности

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Х В А Л А

Н А П А Ж Њ И